

УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН

Актуальність дослідження полягає в тому, що відбувається становлення України на міжнародній арені й визначення її місця у сучасних міжнародних відносинах. Саме активна участь України в міжнародних організаціях дасть можливість вирішити цілий ряд важливих питань політичного, економічного, демократичного характеру, що будуть сприяти формуванню необхідної основи для розвитку країни.

Мета дослідження полягає в тому, щоб в контексті сучасних політичних та економічних процесів у Європі виявити тенденції, пріоритетні завдання й особливості формування та здійснення геополітики України, її основні орієнтири та вектори; в аспекті входження нашої країни у загальноєвропейський процес сформувати концепції сучасної української геостратегії на перспективу та європейського вибору України.

Виклад основного матеріалу: Місце України в системі міжнародних відносин визначається її геополітичним положенням, економічним потенціалом і зовнішньою політикою. Україна є найбільшою за територією суто європейською державою. За чисельністю населення вона посідає п'яте місце в Європі, поступаючись Франції, Великобританії та Італії. Розташована у центральній частині Європи. Від СРСР Україна успадкувала значний економічний потенціал, більшу частину якого, щоправда, з різних об'єктивних і суб'єктивних причин – розрив господарських зв'язків з колишніми радянськими республіками, конверсія, невиважені реформи на угоду зарубіжним наставникам, розтягування загальнонаціонального надбання через недоплату приватизацію і навіть відверте його розкрадання високими посадовими особами держави, несприятливий інвестиційний клімат тощо – вже втрачено. В цілому географічне розташування, розміри території, чисельність населення, потенційні економічні можливості України дають їй змогу мати статус великої європейської держави з власною геостратегічною орієнтацією[2].

Для України, яка впродовж своєї історії перебувала в центрі геополітичних інтересів кількох наддержав, зовнішньополітичний вибір має не тільки внутрішню, а й міжнародну вагу. Стратегічна мета нашої країни полягає в інтеграції до європейських та євроатлантичних структур. Пріоритетним тепер стає набуття повноправного членства у Європейському Союзі, який, певно, визначатиме образ Європи ХХІ ст. Такий стратегічний курс має усунути вагання потенційних партнерів, пов'язані з «невизначеністю» і «непередбаченістю» України [3].

Україна, займаючи важливе місце в Європі, є одним із визначальних чинників нового геополітичного становища в цьому регіоні. Надзвичайно важливу роль для зміцнення стабільності та безпеки в регіоні відіграють Конституція України та підписання нових політико-правових документів нашої держави з безпосередніми сусідніми країнами. Досягнуті домовленості унеможливають конфронтацію в міждержавних відносинах, піднімають рівень безпеки в регіоні та стабілізують новий геополітичний простір.

Не менш важливими для геополітичного становища є спільні заходи України з іншими безпосередніми країнами-сусідами [3].

У деталізованому вигляді зовнішньополітична концепція незалежної Української держави була сформульована у прийнятій Верховною Радою 2 липня 1993 р. «Основних напрямках зовнішньої політики України». У цьому документі зазначається, що зовнішня політика України спрямовується на виконання таких найважливіших завдань: утвердження і розвиток України як незалежної демократичної держави; забезпечення стабільності її міжнародного становища; збереження територіальної цілісності держави і недоторканності її кордонів; включення національного господарства в світову економічну систему для його повноцінного розвитку, підвищення добробуту народу; захист прав та інтересів громадян України за кордоном; поширення у світі образу України як надійного й обачливого партнера.

Головними сферами зовнішньополітичної діяльності України документ визначає: двосторонні міждержавні відносини, розширення участі в європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах Співдружності незалежних держав, участь в ООН та інших міжнародних організаціях. Прийнята Верховною Радою концепція зовнішньої політики України стала основою діяльності держави на міжнародній арені. З моменту схвалення Верховною Радою 24 серпня 1991 р. Акта проголошення незалежності України і створення самостійної Української держави вона визнана більш як 150 державами світу, із 140 з них Україна підтримує дипломатичні відносини.

Відносини України, як і низки інших центрально- і східноєвропейських держав, з НАТО здійснюються на основі програми «Партнерство заради миру», прийнятої цією організацією і підписаної відповідними державами. У межах програми відносини з Україною мають характер «особливого партнерства», яке визнає міжнародну вагомість України та її безперечний потенціал у європейській безпеці. У 1997 р. в Києві було відкрито Інформаційний центр НАТО, призначення якого полягає в тому, щоб оперативно надавати достовірну інформацію про цю організацію. У цьому ж році було підписано «Хартію про особливе партнерство між НАТО й Україною», в якій, зокрема, задекларовані гарантії безпеки України в новій системі європейського порядку. Однією з форм партнерства є проведення спільних військових навчань, у тому числі на території України.

Висновок: Отже, Україна прагне інтегруватися в європейські та євроатлантичні структури, насамперед у ЄС. Україні необхідно будувати свою власну, орієнтовану на власні інтереси зовнішню політику. Україна повинна мати власне політичне обличчя, більш чітку позицію і діяти у власних інтересах, а не в інтересах інших держав. Вироблення й послідовне здійснення зорієнтованої на власні інтереси зовнішньої політики сприятиме тому, що Україна зможе стати впливовим чинником механізму оптимальної безпеки Європи ХХІ ст.

Список використаних джерел

1. Дергачов О.Р. Міжнародне становище України. Політична думка. 2000. № 2.
2. Василенко С.Д. Україна і Європа: інтелектуальний потенціал (в аспекті європейської інтеграції). Філософські пошуки. Львів. 1998. Вип. 1.
3. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2005. 595 с.